

“El protagonista es castiga convertint-se en un sense papers, per redimir-se”

Miquel Mas Ferrà (Palma, 1950), poeta i narrador, publica a Moll i a Proa la novel·la *El cel dins la memòria*, premi Ciutat de Palma Llorenç Villalonga de novel·la.

—De totes les fugides protagonitzades per personatges literaris, aquesta sembla la més banal possible, la menys gloriosa. No és una fugida a un lloc llunyà i exòtic. Un cop ha deixat dona i feina, se'n va a un país centre-europeu i es fa passar per immigrant argentí. Per què?

—Prové d'un mitjà laboral d'una mediocritat evident: és directiu bancari. És conscient de la seva mediocritat i quan se'n va només vol deixar l'escenari dels fets.

—Com un treballador més, de la més baixa condició social. És a dir, sense ambicions.

—Sí. El plantejament és el següent. Havia caigut a l'infern de la seva feina i de la seva família, i també de la seva estima. Per redimir-se d'aquest estat de coses només tenia una opció, imposar-se un autocàstig. Prova de suïcidar-se i no n'és capaç. En vista d'aquest estat de covardia —no és capaç d'enfrontar-se a la feina, ni a la família— s'imposa, com a autocàstig, deixar la identitat que tenia, ser un sense papers. Començaré de zero i començaré a plantejar-me de bell nou l'existència, pensa. Però després viu en aquesta ciutat centreuropea enganxat en una teranyina, sense poder sortir-se'n.

—Una ciutat amb nom inventat, Baselgraz.

—Un híbrid de Basilea i Graz, per donar a entendre que es troba entre Àustria i Suïssa.

—Un cop a la nova ciutat, a l'autor li interessa molt, aquesta ciutat. A vegades, més que el personatge, sembla. Per què?

—Aquesta ciutat és el símbol d'Europa. Jo corro Europa amb cotxe, per carreteres secundàries, i en un dels viatges que vaig fer per Bèlgica i Holanda vaig prendre un seguit d'anotacions i vaig veure que les grans ciutats europees tenen un ressò de decadència. I la ciutat, a la novel·la, sí, manté una rivalitat amb el personatge pel que fa al protagonisme. Però és una rivalitat inconscient que es va plasmar a l'hora de fer la novel·la.

Miquel Mas Ferrà publica la novel·la *El cel dins la memòria*, a los editorials Proa i Moll.

—Volíeu que, situat a la nova ciutat, el personatge fos, inicialment, passiu, estàtic, resignat. Això no tenia el perill de fer-lo poc atractiu?

—No, perquè ja parteix de la derrota, ja no es proposa de recuperar el terreny perdut. Només es proposa de reconciliar-se amb si mateix. Crec que el lector hi veurà reflectides moltes de les preocupacions de l'home d'avui. En una ciutat hostil lluita contra ella i vaig pensar que seria un element interessant per a un lector curiós, si més no.

—També es pot pensar que, en voler situar-se al capdavant de l'escala laboral, havent estat directiu, refusa tota responsabilitat i, per tant, és un covard.

—No m'he fixat en aquest aspecte de covardia. El que ell no vol és tornar a entrar en la dinàmica que li ha causat l'estrall. I l'estrall és veure com una empresa familiar passa a ser una estructura freda dominada pel més pur i dur estil capitalista. Si ha de tornar dins

aquesta roda, no li interessa. No vol tornar a entrar en l'espiral que l'ha fet fora del sistema. A més, com no dit, s'autoimmola. El passat només li ha portat frustracions i amargor i tot allò que li recorda el passat, ho rebutja.

—Pel que veig, el vostre personatge respon a una idea molt clara. Primer teníeu la idea, abans del personatge?

—Sí. El personatge sosté la idea. La idea que tenia és la següent. Tenim una forma de ser que ha canviat substancialment. Ara, en arribar a cinquanta anys, en el món de la banca o el funcionariat, el mestratge ha entrat en crisi per la dinàmica de la informàtica. El jove és capaç de posar en qüestió el coneixement de la gent gran i aleshores el mestre es troba incapaç d'exercir el mestratge, perquè no té els coneixements, cada vegada més complicats, que té el jove sobre la informàtica. El meu personatge representa aquest personatge que a cinquanta anys es troba obligat a jubilar-se. I aquesta és la primera part de la novel·la.

—I la idea de la segona part?

—Un cop el tenim a la nova ciutat, s'adona que aquell món no és el seu, que no té l'obligació de menjar menuts o malviure en una pensió amb puces; llavors es planteja que ha de sortir-ne i no té cap escrúpol a contradir els seus principis morals.

Lluís Bonada